

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 377/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. júna 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného spoločnosťou JUDr. Peter Kubik, advokát, s. r. o., Poľná cesta 966/9, Dunajská Streda, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Kubik, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 28 Cb 84/2008-332 z 23. novembra 2015 v časti jeho výroku o trovách konania a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 84/2016-355 z 22. júna 2016 v časti jeho výroku o trovách konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou JUDr. Peter Kubik, advokát, s. r. o., Poľná cesta 966/9, Dunajská Streda, ktorou namieta porušenie svojich v záhlaví označených základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 28 Cb 84/2008-332 z 23. novembra 2015 v časti jeho výroku o trovách konania a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob 84/2016-355 z 22. júna 2016 v časti jeho výroku o trovách konania.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 28 Cb 84/2008 ako akcionár spoločnosti ██████████ – ██████████, domáhal priznania práva na vyrovnanie proti žalovanej spoločnosti ██████████ – ██████████, Bratislava, s poukazom na § 768db a § 218i Obchodného zákonníka na základe žaloby doručenej okresnému súdu 29. apríla 2008. Okresný súd uznesením č. k. 28 Cb 84/2008-332 z 23. novembra 2015 konanie zastavil z dôvodu prekážky litispendencie podľa § 83 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), keďže pred krajským súdom prebieha od roku 2003 medzi rovnakými účastníkmi a s rovnakým skutkovým základom konanie vedené pod sp. zn. 7 Cbs 9/2006. Okresný súd zároveň uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v sume 6 238,01 € vychádzajúc z tarifnej hodnoty predmetu konania, ktorú súd prvého stupňa určil na sumu 525 198,96 € (vypočítanú násobkom počtu 7 831 ks akcií ██████████ – ██████████ ██████████, vlastnených sťažovateľom a doplatku 2 020,45 Sk/akcia) napriek tomu, že zaplatenia sumy 525 198,96 € sa sťažovateľ v konaní nikdy nedomáhal (domáhal sa určenia výšky doplatku na jednu a každú akciu žalovaného, ktorú sťažovateľ vlastnil). Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu z 23. novembra 2015 o zastavení konania a o priznaní náhrady trov konania žalovanému sa sťažovateľ v plnom rozsahu odvolal. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 2 Cob 84/2016-355 z 22. júna 2016 odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil a sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť aj trovy odvolacieho

konania v sume 1 781,08 €, opäť vychádzajúc z hodnoty predmetu konania určenej súdom prvého stupňa vo výške 15 822 143,95 Sk. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že odvolací súd s ohľadom na trovy konania stroho konštatoval správnosť postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa vychádzajúc z hodnoty predmetu konania určenej okresným súdom, pričom k jeho argumentom sa vôbec nevyjadril.

3. Podľa sťažovateľa sú závery okresného súdu a krajského súdu vyjadrené v ich rozhodnutiach, t. j. v uznesení okresného súdu č. k. 28 Cb 84/2008-332 z 23. novembra 2015 a v uznesení krajského súdu č. k. 2 Cob 84/2016-355 z 22. júna 2016, čo sa týka posúdenia otázky náhrady trov konania, svojvoľné, zjavne neodôvodnené a arbitrárne, keďže zo súdneho spisu nie je zrejmé, že by sa sťažovateľ svojou žalobou doručenou okresnému súdu 29. apríla 2008 domáhal zaplatacia čiastky 2 025,45 Sk či akejkoľvek inej čiastky za každú ním vlastnenú akciu. Sťažovateľ uviedol, že predmetnou žalobou sa domáhal určenia doplatku podľa § 80 písm. c) OSP vo výške určenej znaleckým dokazovaním a iba eventuálne (pre prípad, že by okresný súd znalecké dokazovanie z nejakého dôvodu nepripustil a sťažovateľ by sa dostal do dôkaznej núdze) žiadal, aby okresný súd určil, že výška doplatku je 2 025,45 Sk/akcia (po úprave eventuálneho petitu podaním z 1. júla 2008 sťažovateľ žiadal, aby okresný súd určil, že výška doplatku je 850,58 Sk/akcia). Podľa sťažovateľa z uvedeného vyplýva, že skutočná hodnota predmetu konania bola od začiatku určiteľná len so značnými ťažkosťami a súdu ani jemu nebola, resp. nemohla byť známa, všeobecné súdy pri rozhodovaní o náhrade trov konania nesprávne právne posúdili vec, mali postupovať podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a nie svojvoľným spôsobom vymedziť hodnotu predmetu konania.

4. Za svojvoľnú, resp. excesívne nespravodlivú, považuje sťažovateľ aj úvahu všeobecných súdov, že podľa § 146 ods. 2 OSP zaviniť z procesného hľadiska zastavenie konania, čo odôvodnil tým, že vo všeobecnosti v súvislosti s litispendenciou tento záver síce obostojí, avšak vzhľadom na osobitosti konkrétneho prípadu to nie je pravda. Uviedol, že žalobu na okresný súd bol donútený podať v zákonom stanovenej prekluzívnej lehote,

lebo sa nemohol spoľahnúť na to, že jeho prvá žaloba z roku 2003, ktorú podal na krajský súd ešte za nejasnej právnej úpravy a s jeho nejasnou aktívnou legitimáciou ako žalobcu v konaní, ktorá bola zo strany žalovaného spochybnovaná, bude riešená rovnako dobre (a či vôbec bude riešená) ako žaloba podaná za novej právnej situácie (po novele) už za účinnosti zákonného ustanovenia § 768db a pozmeneného zákonného ustanovenia § 218i Obchodného zákonníka.

5. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že pochybenia všeobecných súdov sú také závažné, že zasahujú do jeho práva na spravodlivý proces, ktorého integrálnou súčasťou je aj správne a zákonné rozhodnutie o trovách konania. Na náhradách trov konania musel zaplatiť oveľa viac, než boli jeho legitímne očakávania na začiatku konania v prípade neúspechu v konaní, čím došlo k úbytku majetku na jeho strane a k zásahu do jeho práva na ochranu vlastníctva.

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom takto:

„Uznesením Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 28 Cb 84/2008 zo dňa 23.11.2015 v časti výroku o náhrade trov konania a uznesením Krajského súdu Bratislava sp.zn. 2 Cob 84/2016 zo dňa 22.06.2016 v časti výroku o náhrade trov konania základné práva a slobody sťažovateľa zakotvené v článku 20 ods. 1 a v článku 46 ods. 1 Ústavy Sr. právo na ochranu majetku zakotvené v článku 1 Dodatkového protokolu 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na spravodlivé konanie zakotvené v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli porušené.

Ústavný súd SR uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 28 Cb 84/2008 zo dňa 23.11.2015 v rozsahu výroku o náhrade trov konania a uznesenie Krajského súdu Bratislava sp.zn. 2 Cob 84/2016 zo dňa 22.06.2016 v rozsahu výroku o náhrade trov konania zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ taktiež v petite sťažnosti žiadal, aby mu ústavný súd nálezom priznal úhradu trov konania vo výške 363,79 €.

II.

7. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

9. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 zákona o ústavnom súde.

10. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

III.

11. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III. 1 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu z 23. novembra 2015, č. k. 28 Cb 84/2008-332

15. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných

a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

16. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

17. Z obsahu sťažnosti a z jej príloh je zrejmé, že napadnuté uznesenie okresného súdu z 23. novembra 2015 č. k. 28 Cb 84/2008-332 bolo predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe podaného odvolania sťažovateľa. Odvolacie konanie bolo skončené napadnutým uznesením krajského súdu z 22. júna 2016, č. k. 2 Cob 84/2016-355. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv prvostupňovým uznesením okresného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv zaručených ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom namietaným uznesením okresného súdu, a preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

III. 2 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu z 22. júna 2016, č. k. 2 Cob 84/2016-355

18. Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 28 Cb 84/2008 zistil, že sťažovateľ 21. septembra 2016, t. j. ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, podal proti uzneseniu krajského súdu z 22. júna 2016 č. k. 2 Cob 84/2016-355 dovolanie (ktoré následne 27. septembra 2016 doplnil), ktorým sa domáha, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd uznesenie krajského súdu č. k. 2 Cob 84/2016-355 z 22. júna 2016 v rozsahu výroku o náhrade trov konania zrušil a v tomto rozsahu vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. O tomto dovolaní najvyšší súd dosiaľ nerozhodol.

19. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na túto skutočnosť musela byť sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací.

20. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti ústavnému súdu totiž navodzuje situáciu, keď princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

21. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 7/2014 a iné), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

22. Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúc na zreteli účel práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu, čo sa týka tohto rozhodnutia, za obvyklých podmienok.

23. Po odmietnutí sťažnosti ako celku už nebol právny dôvod zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2017